

BÜYÜK TÜRK DENİZCİLERİ : I

Barbaros Hayrettin Paşa

«Türk Deniz Savaşları» konusunda bir süreden beri hazırlamakta olduğu etüdü bitirmiş bulunan arkadaşımız A. Cevdet ARSLAN konuya ilişkin yazılarını bundan böyle GÜVERCİN'e verecektir. Türk Tarihinin bu ilginç bölümünü bu sayfalar-da iftiharla izliyeceksiniz.

GÜVERCİN

A. Cevdet ARSLAN

«Sen ki, Cezayir Beyi Hızır'sın ve benim evvelden kulum oğlu kulumsun ve benim alemim ve sancağımy çekersen, imdi benim İspanya vilâyetine bir sefer niyetim vardır. Gelüp sen dahi billesin.» Daha evvel Barbaros'a bayrak ve kılıç göndermiş olan Kanuni Sultan Süleyman, Sinan Çavuş'la yoladığı menşurunda kahraman denizciye böyle yazıyordu.

16. Asırda Akdeniz «Barbaros Kardeşler»in zafer menkıbeleri ile uğulduyor, bütün kıyı devletlerin denizcileri onların şöhretlerinden titriyordu. Devrin meşhur denizcisi Andrea Dorya, bir iki talih denemesinden sonra yese düşmüş, kendisini pervasızca arayan Barbaros'tan sürekli olarak kaçıyordu.

Şariken'e karşı harbe karar vermiş bulunan Büyük Kanuni, bu harpte deniz kuvvetlerinin oynayaacağı önemli rolü anlamış ve donanmasına kumanda etmek üzere Barbaros Hayrettin Paşa'yı İstanbul'a çağırıyordu.

Daveti almış bulunan, Türk Tarihinin gelmiş geçmiş denizcilerinin en büyüğü, kahraman Barbaros 1532 Senesi Ağustos ortalarına doğru II çekirtiden oluşan bir filo ile İstanbul'a hareket etti. Yolda büyüklü küçüklü savaşlar vererek, esirler alarak Çanakkale'ye geldi. Buradan İstanbul'a haber gönderilip başkente girme izni istendi. Bu süre içinde gemiler raspa edilmiş ve boyanmıştı. Gemilerin İstanbul'a gireceği gün şehir bir

bayram şenliği içinde idi. Cezayir Beyi Barbaros'un, bordası geniş altın yaldızlı bir kuşak ile çevrilmiş yeşil teknesi önde olmak üzere, diğer gemiler Sarayburnu'nu dönerlerken, mızıklar çalınıyor ve Kanuni Sultan Süleyman Barbaros'un gemilerinden atılan toplarla selâmlanıyordu. Sahildeki halkın alkışları arasında Hızır Reis'in filosu Galata önlerinde demirledi. Sonra karaya çıkan Barbaros Kaptanı Derya Kemankuş Ahmet Paşa'nın Atmeydanındaki sarayına misafir edildi. Ertesi gün Hızır Bey'le beraber gelmiş olan 18 Reis, Kanuni'nin huzuruna kabul edilip el öptüler. Hepsine hil'atlar giydirilmişti. Barbaros'un çok sade yeşil elbisesi üzerindeki hil'atın rengi kırmızı idi. Padişah kendisini hemen karşısında bir iskemleye oturttu. Büyük denizci, eldivenli ellerini biribiri üstüne koymuş çattık beyaz kaşları arasında zekâ ışıldayan gözlerini Kanuni'ye saygı ile çevirmişti. O gün divan kalabalıktı. İmparatorluğun tecrübeli kumandanları ve siyasileri, isimleri Avrupa'da destan olmuş bu deniz kurtlarını görmek için toplanmışlardı. Paşalar ve saray adamları, çetin yüzü, ak sakalı, pervasız lisanlı Barbaros'u hayranlıkla seyrediyorlardı. Huzurunda nice kahramanların el bağladığı Kanuni, Barbaros'la Reis'lerin merdane tavırlarına adeta meftun olmuştu. Sultan Süleyman Akdeniz'in meşhur denizcisine Andrea Dorya'nın durumundan söz açtı ilk kez. Barbaros, «Padişahım, o herifin lakır-

SILA TÜRKÜSÜ

Sıladan mı geldin köyden mi geldin
Yavuklumdun bana haber getirdin
Nişanlımdan bana mektup getirdin

Gitmiyor hayali heran gözümde
Düğünü beklemem dursun sözünde
Nikâhı beklemem tüter gözümde

Gurbete gidenler selâm götürün
Nişanlıma benden kelâm götürün
Yavuklauma benden meram götürün

Bitmiyor geceler günler seneler
Garip gönlüm senin yolunu bekler
Sıla hasretiyle yanar yürekler

Sabri SÜHA ANSEN

Not : Besteledim.

KISKANIYORUM

Doğruyu söyleme hiç
Yalanlar daha güzel
İnanmak istiyorum
Bilerek kaniyorum
Yanımda müstarihim
Ayrıyken yanıyorum

Bilmediğim bir yere gittiğini du-
yunca

Yabancı kollarda
Çırpındın sanıyorum
Kısacası sevgilim
Seni Kiskaniyorum

Mehmet ERDOĞAN

dısı mı olur, emrediniz gemilerini havaya uçuralım. Her tarafta arıyorum, ben yaklaştıkça o kaçıyor. Ele geçerse hali billâhi yamandır.» sözleri ile cevap verdi. Barbaros ve arkadaşlarına o gün (Ziyadesiyle hürmetler ve izzetler olundu, tam gönüllerinden geçenler gibi ulûfeler tayin edildi). Padişah Barbaros'un (Tersane, hizmetinde olmasını ve gemileri kendi bildiği gibi yaptırmasını ve ne isterse ve ne dilerse öyle ettirmesini) fer- man eyledi.

Osmanlı İmparatorluğuna Ceza- yir gibi bir ülke bağışlayan Barba- ros, artık üç tuğlu bir vezir olarak Kanuni'nin hizmetine girmişti. Her sene İstanbul tersanesinde yapı- lan gemilerle Kaptanı Derya'lığa atanmış bulunan Barbaros Hayret- tin Paşa, Akdeniz'de yeni seferle- re çıkıyor, zafer müjdeleri ve he- diyelerle başkente dönüyordu. 1538 PREVEZE'yi kazanan ve Andrea Dorya'yı bozguna uğratan Barbaros, imparatorluğa zaferlerin en büyü- ğünü hediye etti. Dünyanın yetiş- tirdiği büyük dehalardan biri sayı- lan, denizlerin rakipsiz kahramanı Hayrettin Paşa'yı bir Venedikli ya- zar şöyle tanımlamaktadır: «İnce bir zekâyâ malik, müstehzi, müzlp, lisanı azametli ve pervasız, cesur ve tedbirli, hazırlıklarında dürendis ve icraatında serttir.» Devninin res- samları tarafından çizilmiş portre- lerinde Barbaros, bu tariflere uyar bir canlılıkta yaşatılmıştır.

Teni Akdeniz'in rüzgârlarıyla ya- nık, enginleri süzen bakışları kes- kin ve kaşları çatık Barbaros, ih- tiyarlığında bile heybetli ve güzel- di. 1534 Senesi yazında, İtalya kı- yılarında kaleler vurulurken, bol yıldızlı bir gecede Barbaros'un le- ventleri sahile çıktılar ve hayli çerlerde bulunan Fondi Kalesine bir yürüyüş yaptılar. Barbaros, çok güzel olan Culya'yı ele geçirmek istiyordu. Fakat «Aşk Çiçeği» diye anılan culya, gecelik kıyafetinde ve bir at üstünde dağlara doğru kaç- mış ve galiba, kaleler, şehirler, do- nanmalar fatihi Barbaros yalnız bu seferinde mağlup olmuştu.

I. Fransuva'nın davetlisi olarak Tulon'da kaldığı aylarda büyük de- nizci yalnız cenkle değil bazı aşk hikâyeleriyle de oyalanmıştı. Dün- yayı hayran bırakan büyük kahra- man 400 Sene önce bir İstanbul Hemşerisi olarak Beşiktaş'taki mü- tevazı evinde oturuyordu. Şehrin çeşitli yerlerinde de hayratlar yap- mış olup bunlardan zamanımıza

kadar gelenleri çoktur. Özellikle Unkapanında Zeyrek yokuşu ba- şındaki Çinili Hamam, yokuşun al- tındaki fırın ve değirmen bunlar- dandır. Beşiktaş'taki evinin yanında bir medrese yaptırmıştı. Türbesini daha hayattayken o zaman «deve meydanı» diye anılan bugünkü ye- rinde yaptırmıştı. Ölümünden son- ra evinin yarısının olduğu gibi kal- masını, diğer yarısının yerinde ev- ler inşa ettirip azat ettiği kölele- rinin oturtulmasını vasiyet etmiş- ti. İstanbul'u özellikle Beşiktaş semtini sevmişti. 1554 Senesi Fransa seferi dönüşünde Beşiktaş' taki evinde istirahatata çekilen bü- yük denizci, günlerini geniş divan- hanesinin penceresinden Boğazı ve Marmara'yı seyrederek geçiri- yordu. Ölümünde türbesinin denizi görmesini ve dalgaların bu türbe- nin kenarına kadar gelip çarpma- sını istemişti. «Evim barkım Akde- niz'dir» diyen koca kahraman, ru- hunun da dalgalarla ve rüzgârla başbaşa kalmasını arzu ediyordu.

NASIL ANLATSAM BİLMEM Kİ

Güneşler gibi vuruyor,
Yağmurlar gibi dökülüyor,
Karlar gibi yağıyorsun
Seni seven bu varlığa...
Zaman gibi kuşatıyorsun etrafımı,
Gizli bir kuvvet gibi
Bağlıyorsun elimi, kolumu,
Hükmediyorsun ruhuma...

Şayet ben bensem,
Muhafaza etmem gerek benliğimi,
Ve hiçbir zaman,
Kaybetmemeliyim güvenliğimi.
Ben, senin olmaya seninim ama,
Senden daha önce
Ve senden daha çok
Tanrımınım...

HÜSEYİN TOYGAR

